

Några små tips om att träna på utsatt fågel

Att träna sin fågelhund på utsatt fågel, vanligen raphöns eller fasan, har blivit rätt populärt. Gör man rätt kan det vara en effektiv och förhållandevis enkel metod att på kort tid få många lärorika fågelsituationer med sin unghund. Och det är kanske just det som är grejen – för det krävs ju ett stort antal fågelsituationer för att forma en bra fågelhund. Men, man får inte glömma att detta är en artificiell träningsmetod som inte

garanterar omedelbar framgång ute i verkligheten, dvs skog och fjäll. Alla konstlade metoder är en genväg, som kan leda fel om man inte tänker sig för. Här är därför några tips och synpunkter från egna erfarenheter som kanske kan vara till nytta:

Tips 1 - Bestäm målsättningen med träningen innan du går ut

- Målet kan t ex vara att stämna av att stoppkommandot fungerar även på fågel, efter avance eller vid en stöt. Bestäm dig innan för hur du ska agera vid olika tänkbara situationer (plan A och plan B). Detta gör att du inte kommer tveka, dvs du blir en tydligare ledare som vet vad du vill, med bra tajming. Detta gäller förövt vid all träning.

Tips 2 – sätt ut flygdugliga fåglar i god tid

Helst ska fåglarna varit utsatta en längre tid (se SVK's regler för prov på utsatt fågel), så de uppträder som vilda fältfågel. Men för träningssyfte så går det ju även träna på rätt nyligt utsatt fågel - men förvissa dig om att de verkligen flyger bra. Skapa heller inte ett människospår genom att bära ut fågeln. Låt rappisen flyga iväg dit den själv vill.

Utsatt fågel är som sagt en lite konstlad träning men kanske det närmsta vi kan komma verkligheten. Träna inte för mycket på fåglar som trycker hårt och definitivt inte på fågel som inte orkar flyga upprepade gånger. Flyger de dåligt vid första floget så avbryt. Regnar det eller är blött ute i markerna så kommer fåglarna också att flyga sämre. Man tar en stor risk att lära hunden fel saker om man går på

slöa tama fåglar – t ex kan hunden bli onödigt fräck dvs gå för nära fågel innan den fattar stånd. Eller så kan den lära sig ofoget att bara man springer efter nog länge så kommer man ikapp den uttröttade raphönan – då kan man verkligen hålla sig för skratt.

Tips 3 – Ha koll på vinden.

Sätt upp lite snitselband här och där som visar hur vinden blåser, svarvar och betar sig. Det blir mycket enklare att tyda hundens sökarbete då. Är syftet att låta hunden hitta fågeln och förhoppningsvis stå så bör du gå i motvind, speciellt med en ung orutinerat hund. Men syftet kan även vara att provocera fram en stöt för att testa och befästa stoppkommandot, och då går man förslagsvis i medvind.

Tips 4 - Styr inte hunden

Att styra hunden mot platsen där du tror dig veta var rappisen är – är förarfel. Låt hunden jobba självständigt. Ju mer du styr och visslar och pekar desto mer stör du hundens koncentration. Visst om det bär iväg helt åt fanders så måste man givetvis agera. Blir det så att ni missar att söka av något högintressant område så kan man ju bara ta om marken igen.

Tips 5 – Läs hunden

Att läsa hunden dvs studera och tyda hundens beteende under sökandet är den stora grejen när det gäller att jaga över en stående fågelhund. Den förare som blir duktig på detta blir även framgångsrik. Man lär sig se vad som är på gång innan det har hänt, och kommer därför att vara rätt placerad och ta rätt beslut oftare. Alla hundar är individer som utvecklar sitt sätt att markera fågelvittring, utreda löpor, och inte minst stå för fågel och kanske även rapportera. Kanske är detta den riktigt stora grejen - att jag som förare lär mig hur min unghund reagerar i olika situationer...

Tips 6 – Fågel i nosen

När du ser att hunden får något intressant i nosen och kanske börjar dra ner på farten och söker lite mer noggrant, kanske markerar en löpa genom att bli lite låg – ja då är det läge att ta sig lite närmare så att man är med i matchen. Lydnaden är ju som bekant omvänt proportionell med avståndet – dvs ju längre avstånd desto sämre funkar det stoppkommando, som kanske snart måste användas.

Tips 7 – Hunden står

Ta det bara lugnt och gå upp till jycken helst lite snett från sidan, inte rakt bakifrån. Risken att du "trycker" fram hunden minskar då. Ta dig fram lagom nära hunden, vad nu det är. Här gäller det att känna sig för. Ju närmare desto större risk att du själv trycker iväg fågeln, men fördelen att vara nära är att du får mer kontroll på hunden.

Beröm INTE hunden på ståendet om du inte är 100% säker på att den står för jaktbart vilt. Allt för många har berömt tomstånd eller stand på något icke önskvärt, trastar t ex. En stående fågelhund så står tomt eller för småfågel titt som tätt är en styggelse. Ståndet är en medfödd egenskap, som för oss män. Plötsligt en dag i ens ungdom så händer det bara - inget man måste lära sig.

Ta det lugnt och vänta. Du behöver inte avancera=resa genast du är framme vid hunden. Njut av situationen. Vid jakt är ju detta ögonblicket då spänningen är på topp. Om hunden står hårt, dvs nästan vibrerar kan den vara nästan paralyserad och därmed lite trög. Vänta då tills den verkar slappna av lite. Om hunden står osäkert, svajar med svansen eller rör på huvudet, kan det också vara klokt att vänta. Då har hunden inte preciserat var fågel ligger, eller kanske finns ingen fågel där. Det ska hunden själv lära sig att lista ut. Smartast är att avvakta och låta den lösa ståendet själv. Men har du tur tar den bara något steg och stramar upp sig. Lär dig se när hunden är säker!

Tips 8 – Avancen

Ta ett par steg närmare hunden och kommandera avance "JAA" och var sedan beredd med stoppkommandot. Låt honom resa fram ca 10meter och sätt honom oavsett om han fått fågeln på vingar. Den bästa avancen är den som sker i etapper. Fågel kan ju ligga utom hagelhåll framför er och då är det inte kul med en enda lång raketavance.

Roligare med en hund som avancerar fram ca 5-10m i taget – det blir mer skjutet då. Gå fram till hunden igen och res på nytt tills fågel lättar. Men, mest sannolikt är att rappisen kommer ligga rätt nära och går upp redan i första avancen.

Vissa förespråkar att resa i koppel eller lina, för att vara säker på att hunden inte går efter. Alla blir ju saliga i sin tro – men måste man ha lina så vet man redan att man inte har ett stoppkommando som fungerar – alltså det är för tidigt att gå på fågel. Ännu värre är att linan kan förstöra en hel del.

Tips 9 - Stoppet

- Då fågeln lyfter så får man INTE vara för snabb att stoppa hunden. Jycken ska verkligen se fågeln flyga (man kan se det som en belöning för väl uträttat arbete). Många har för bråttom att blåsa/skrika fast sin unghund och tar då första steget till en tråkigt trög avance. Tänker man efter så förstår man kanske varför. Hunden är ju inte dum, den lär sig snabbt att ditt avancekommando "JA" snabbt kommer följas av tuuut...siiiitt...för helvetes jävlar. Om detta sker utan att hunden fått se vad den hoppande fram till så blir det ju lite förvirrande. Hunden ska verkligen få se fågel flyga och känna att den får chansen att själv ta den i några få meter. Lyckas inte detta efter låt säga ca 10m så blir det husse/matte som får uppgiften att fixa fågeln. Det är han/hon som avgör när detta ska ske genom ett stoppkommando som ovillkorligen ska lydas.

De som här missat tajmingen fullständigt och dessutom tagit i för mycket med en vek hund kan få det jobbigt att få bort en trög avance. Visst går det att även jaga för en trög hund, men många fåglar kommer klara livhanken på grund av detta.

När du väl ger stoppkommandot (som bör vara väl inövat i andra sammanhang) så kan två saker hända:

1. Hunden stannar = utmärkt!

Bre då på rejält med beröm och låt hunden lugna ner sig lite. I detta läge kan man sedan ha något kul apportvilt med sig. Kasta ut det i motsatt riktning som fågeln flög och låta hunden avsluta den fina fågeltagningen med en snygg apport – kanske det ultimata berömmet!

2. Hunden går efter = satans jävla skit.

Ohejdad eftergång eller kanske bara 5-10m efter stoppkommandot, spelar ingen roll. Detta är förbjudet. I detta läge förespråkas att man helt enkelt hämtar tillbaka hunden. Men tappa inte besinningen och spring efter gapandes och skrikandes en massa fulord, risken är då stor att hunden tror att du ska slå ihjäl honom (vilket man kanske skulle vilja för en liten sekund) och då flyr den, vilket gör situationen än mer frustrerad. Få tag på hunden och visa att du inte är nöjd genom att prata allvarligt och bjuda på en "örontaxi" tillbaka till brottsplatsen. En klok hund lär sig av ett antal taxiresor. En hård rackare kan man få lov att ta i ännu mer på. Hursomhelst så kan du i detta läge konstatera att ditt ledarskap måste stärkas, och stoppet måste tränas mer.

Lycka till!

 www.jaana.se